

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**
MAŁGORZATA KRASNODĘBSKA - TOMKIEL

Delegatura w Lublinie
20-012 Lublin, ul. Ochotnicza 10
Tel. (0-81) 532-35-31, 532-54-48,
743-77-30, Fax (0-81) 532-08-26
E-mail: lublin@uokik.gov.pl

Lublin, dnia 29 czerwca 2012r.

RLU-61-7/12/IM

Decyzja RLU Nr 8/12

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331 ze zm.) i § 5 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009r. r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. nr 107 poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 powołanej wyżej ustawy, wszczętego z urzędu przeciwko p. Markowi M., prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą [REDAKOWANE]
Marek M., zam. Zabłudów

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331 ze zm.) **uznaje się za naruszające zbiorowe interesy konsumentów praktyki** w/w przedsiębiorcy, polegające na stosowaniu, w obrocie z konsumentami następujących postanowień, zamieszczonych „Umowie” - wzorcu umownym używanym w obrocie z konsumentami w zakresie świadczenia usług związanych z dokonywaniem przeglądów i konserwacją domofonów:

1. „Operator zastrzega sobie prawo do zmiany wysokości opłaty spowodowanej wysokością inflacji i drożejącymi częściami, o czym powiadomi zamawiającego pisemnie”.
2. „Zaległość w opłacie jednej raty według § 5 spowoduje odłączenie zamawiającego od sieci ponowne podłączenie możliwe będzie po dokonaniu wpłaty 50 zł przez zamawiającego i uregulowania zadłużenia oraz powiadomieniu operatora o wpłatach”.

stanowiących postanowienia, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i **nakazuje się** ich zaniechanie ich stosowania.

II. Na podstawie art. 106 ust. 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331 ze zm.)

nakłada się na p. Marka M., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą [REDAKTOWANO] Marek M., zam. Zabłudów, karę pieniężną w wysokości 3664 zł (słownie: trzy tysiące sześćset sześćdziesiąt cztery złote), płatną do budżetu Państwa, w związku z dopuszczeniem się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I sentencji decyzji.

Uzasadnienie

Postanowieniem Nr 49/2011 z dnia 15.11.2011 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura w Lublinie (dalej w tekście: Prezes UOKiK), wszczął postępowanie wyjaśniające w celu ustalenia, czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz czy miało miejsce naruszenie chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniające podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach, w zakresie świadczenia przez Marka M. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Marek M. [REDAKTOWANO] Z.E. i I.E. z siedzibą w Białymstoku (dalej: Przedsiębiorca) usług związanych z użytkowaniem domofonów. Postępowanie zostało wszczęte na skutek skargi skierowanej do Prezesa UOKiK przez konsumenta korzystającego z usług Przedsiębiorcy.

Analiza wzorca „Umowa” w zakresie świadczenia usług związanych z dokonywaniem przeglądów i konserwacją domofonów (dalej: Umowa) wykazała, że zawiera on zapisy, które mogą stanowić niedozwolone postanowienie umowne wpisane do Rejestru niedozwolonych postanowień umownych prowadzonego przez Prezesa UOKiK. W związku z tym, Postanowieniem Nr 63/12 z dnia 28.03.2012r. zostało wszczęte z urzędu postępowanie administracyjne przeciwko Przedsiębiorcy, pod zarzutem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, opisanych w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Wskazany przepis stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy. Nie stanowi zbiorowego interesu konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów są bezprawne działania przedsiębiorcy, w tym stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ KPC

(dalej: Rejestr), a także postanowień sprzecznych lub nie odpowiadających w pełni obowiązującym przepisom prawa, godzącym w interesy konsumentów.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego Przedsiębiorca nie odniósł się merytorycznie do przedstawianych przez Prezesa UOKiK zarzutów. Natomiast wyraził pogląd, że „nie wie tak naprawdę o co chodzi”, sugerując, że UOKiK interesują podwyżki cen za usługi lub działa on w interesie bliżej nie znanej osoby fizycznej. Przedsiębiorca poinformował, że w przypadku problemów z płatnościami za jego usługi, rozwiązuje po prostu umowy. Swoje „wyjaśnienia” Prometeusz podsumował stwierdzeniem: „Jeżeli nadal macie problemy z tą sprawą skierujcie sprawę do Sądu, tam przynajmniej wiem z kim mam do czynienia i o co się mnie oskarża, oraz mam prawo obrony”. Do swojej odpowiedzi Przedsiębiorca nie dołączył informacji o osiągniętym przychodzie, z uwagi na prowadzenie działalności gospodarczej, która opodatkowana jest w formie karty podatkowej. W końcowej fazie postępowania Przedsiębiorca poinformował, że „obecnie zaprzestał” stosowania zakwestionowanych postanowień, a także że nie może, ze względu na brak konieczności archiwizowania dokumentów, przedstawić uprzednio stosowanych umów, jeszcze nie zawierających kwestionowanych postanowień.

W związku z powyższym, niezależnie od faktu wyczerpującego poinformowania Przedsiębiorcy, w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania z zakresu ochrony zbiorowych interesów konsumentów, o treści zarzutów, prawach i powinnościach strony postępowania, jaką jest Przedsiębiorca, Prezes UOKiK przesłał do tegoż Przedsiębiorcy dodatkowe wyjaśnienia, wskazując na konieczność ustosunkowania się do przedstawionych zarzutów. Przedsiębiorca ponownie nie ustosunkował się merytorycznie do przedstawionych w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania zarzutów.

Prezes UOKiK ustalił, co następuje:

Pan Marek M. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą [REDAKTOWANO] [REDAKTOWANO] Marek M. Przedsiębiorca jest wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej z adresem głównego miejsca wykonywania działalności: (...) Zabłudów. Jako usługodawca, dokonuje przeglądów i konserwacji domofonów na terenie miasta Białegostoku. W listopadzie 2011r. Przedsiębiorca był stroną ok. 1000 umów, zawartych z osobami fizycznymi i wspólnotami mieszkaniowymi, zgodnie z którymi jako operator (zleceniobiorca) zajmował się rocznym przeglądem instalacji domofonowej oraz konserwacją instalacji domofonowej. We wzorcu umowy określony jest szczegółowy zakres konserwacji, t.j. obejmuje ona m.in. wymianę: przewodów, - panelu elektroniki, - zasilacza, - , zamków.

W związku z prowadzoną działalnością Przedsiębiorca stosuje wzorzec umowny: „Umowę” w zakresie świadczenia usług związanych z dokonywaniem przeglądów i konserwacją domofonów. W oparciu o ten wzorzec Przedsiębiorca zawiera umowy cywilnoprawne. Z oferty tego Przedsiębiorcy korzystają głównie

osoby fizyczne – konsumenci i wspólnoty mieszkaniowe zainteresowane korzystaniem z instalacji domofonowej. Zgodnie z informacją przedstawioną przez pełnomocnika Przedsiębiorcy miał on zaprzestać stosowania zakwestionowanych przez Prezesa UOKiK postanowień. Na okoliczność tą nie zostały przedstawione dowody.

Następujące zapisy wzorca Umowy, stosowane przez Przedsiębiorcę, zostały zakwestionowane przez Prezesa UOKiK:

1. § 6 Umowy, postanowienie o treści „**Operator zastrzega sobie prawo do zmiany wysokości opłaty spowodowanej wysokością inflacji i drożającymi częściami, o czym powiadomi zamawiającego pisemnie**”;
2. § 7 Umowy, postanowienie o treści: „**Zaległość w opłacie jednej raty według § 5 spowoduje odłączenie zamawiającego od sieci ponowne podłączenie możliwe będzie po dokonaniu wpłaty 50 zł przez zamawiającego i uregulowania zadłużenia oraz powiadomieniu operatora o wpłatach**”

W Rejestrze postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, prowadzonym przez Prezesa UOKiK znajdują się natomiast m.in. następujące postanowienia (klauzule zakazane):

1. pod numerem 2774 (Sygn. akt XVII AmC 161/10, wyrok SOKiK z dnia 11 maja 2010r.) o treści: Przedszkole zastrzega sobie możliwość zmiany wysokości opłaty stałej w trakcie trwania umowy, w przypadku zmiany stosunków gospodarczych (m. in. inflacja, znaczny wzrost kosztów opłat). O zmianie tej rodzice będą powiadomieni najpóźniej w terminie 1 miesiąca przed wprowadzeniem zmiany” **lub** pod numerem 681 (Sygn. akt XVII AmC 3/04, wyrok SOKiK z dnia 23 lutego 2005) o treści: PTK zastrzega sobie prawo zmiany wysokości opłaty miesięcznej za korzystanie z sieci telewizji kablowej” **lub** pod numerem 1082 (Sygn. akt XVII Amc 90/05, wyrok SOKiK z dnia 9 czerwca 2006r.) o treści: „Operator ma prawo do zmiany wysokości opłat abonamentowych, informując o tym pisemnie minimum na miesiąc przed datą jej wprowadzenia”.
2. pod numerem 1084 (Sygn. akt XVII AmC 90/05, wyrok z dnia 9 czerwca 2006) o treści: „W przypadku odłączenia sygnału z lokalu z winy abonenta jego ponowne podłączenie nastąpi po uregulowaniu zaległości i wniesieniu opłaty za ponowna aktywację (ponowna aktywacja – wznowienie dostarczania sygnału telewizji kablowej w istniejącym przyłączy, podlegające opłacie zgodnie z cennikiem operatora)” **lub** pod numerem 1166 (Sygn. akt XVII AmC 1/07, wyrok z dnia 12 marca 2007) o treści: „Ponowne podłączenie Abonenta nastąpi wyłącznie po uregulowaniu zaległości wraz z dodatkową opłatą za ponowne włączenie określoną w cenniku”.

Przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą będąc opodatkowanym w formie karty podatkowej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 listopada 1998r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. Nr 144 poz. 930 ze zm.). Zastosowanie takiej formy

opodatkowania zwalnia danego przedsiębiorcę m.in. od obowiązku prowadzenia ksiąg, składania zeznań podatkowych, co skutkuje brakiem możliwości miarodajnego ustalenia wielkości faktycznie osiągniętego przychodu. Prezes UOKiK ustalił, że przeciętne wynagrodzenie, w I kwartale 2012r. wyniosło 3646,09 zł (źródło www.stat.gov.pl).

Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Wszczynając wobec Przedsiębiorcy postępowanie administracyjne, Prezes UOKiK postawił temu przedsiębiorcy zarzuty naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z treścią art. 24 ust. 1 tejże ustawy, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Art. 24 ust. 2 pkt 1 stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego.

W niniejszej sprawie postawiony Przedsiębiorcy zarzut, aby mógł być skutecznie oceniony w ramach art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1, musi spełniać poniższe przesłanki:

1. naruszać zbiorowy interes konsumentów,
2. być działaniem bezprawnym,

Pierwsza przesłanka jest spełniona, gdy dane działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów, jako zbiorowości, gdyż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów chroni interesy nieograniczonej z góry liczby konsumentów, których nie da się zidentyfikować, jest to zjawisko o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym. Z takim przypadkiem mamy do czynienia w niniejszym postępowaniu administracyjnym. Działania Przedsiębiorcy, polegające na stosowaniu wzorca umownego, zawierającego zakwestionowane postanowienia, skierowane są do nieokreślonej z góry liczby osób poprzez skierowanie do nich (bezpośrednio lub pośrednio) oferty świadczenia usługi rocznego przeglądu i bieżącej konserwacji instalacji na terenie miasta Białegostoku. W tym celu Przedsiębiorca posługuje się przygotowanym przez siebie wzorcem Umowy, który wiąże strony - Przedsiębiorcę i konsumenta, określając wzajemne prawa i obowiązki stron. Z oferty Przedsiębiorcy mogły potencjalnie skorzystać wszystkie osoby zainteresowane, tym bardziej, że na obecnym etapie rozwoju cywilizacyjnego korzystanie z urządzeń typu domofon jest powszechne. W związku z tym krąg osób, które mogły zostać dotknięte stosowaną praktyką jest formalnie nieograniczony, nie możliwy z góry do określenia, a tym samym spełnia warunki uznania zaistnienia zbiorowego interesu konsumentów. Należy zatem uznać, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem zbiorowych interesów konsumentów. Spełniona została zatem pierwsza przesłanka warunkująca ocenę tej sprawy pod kątem art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Drugą przesłanką jest bezprawność, tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Pojęcie porządek prawny obejmuje nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, a także nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych określanych, jako zasady współżycia społecznego. Bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga kwestia, czy czyn sprawcy był zgodny, czy też niezgodny z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Źródłem tych zasad są normy prawa powszechnie obowiązującego oraz nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego (dobre obyczaje). O bezprawności działania decyduje, w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego (uzasadnienie do wyroku z dnia 8 maja 2002 r., sygn. akt I I PKN 267/2001, wyrok Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna – Lex Polonica Prima).. Sąd Najwyższy wskazał, że o bezprawności działania można mówić wówczas, gdy nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiających określone działanie.

Okolicznościami tymi są:

- działanie w ramach porządku prawnego, tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy,
- wykonywanie prawa podmiotowego,
- zgoda pokrzywdzonego oraz
- działanie w obronie uzasadnionego interesu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.10.1989 r. II CR 419/89 OSP 1990/11-12 poz. 377).

Zakwestionowanym działaniem Przedsiębiorcy w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego w niniejszej sprawie jest: posługiwanie się w stosunku do konsumentów – będących usługobiorcami w zakresie usługi przeglądu i bieżącej konserwacji instalacji domofonowej, postanowieniami tożsamymi z zapisami uznanymi już przez Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone klauzule umowne i wpisanymi do Rejestru niedozwolonych klauzul umownych.

Z treści art. 479⁴² k.p.c. wynika, że Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w razie uwzględnienia powództwa o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w sentencji wyroku przytacza treść postanowienia wzorca uznanego za niedozwolony i zakazuje jego stosowania. Z brzmienia art. 479⁴³ k.p.c. wynika również, że wyrok prawomocny ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c.

Stanowisko Prezesa Urzędu zawarte w niniejszej decyzji zostało poparte orzecznictwem SOKiK. Z wyroku SOKiK z dnia 25.03.2004 r. – sygn. akt XVII AmA 51/03 wynika, że wprowadzenie przez przedsiębiorcę do obrotu wzorca umownego zawierającego postanowienia o treści już wpisanej do rejestru klauzul abuzywnych stanowi przesłankę uznania bezprawności działania tego przedsiębiorcy, o czym stanowi art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Oznacza to, że bezprawnym działaniem jest stosowanie w obrocie z konsumentami postanowień, które zostały wpisane do rejestru, nawet jeżeli postanowienia te stosują przedsiębiorcy nie pozwani w procesie przed SOKiK na podstawie art. 479³⁶⁻⁴⁵ k.p.c.

Kwestia rozszerzonej prawomocności wyroku SOKiK na podstawie którego dokonany został wpis postanowienia do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. została ostatecznie rozstrzygnięta w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawie o sygn. akt III SZP 3/06. W ślad za tym należy przyjąć, że orzeczenie sądu w danej sprawie ma skutek również wobec osób trzecich, czyli w przypadku, gdy zakazana jest już jedna klauzula, jako niezgodna z prawem, a w obrocie gospodarczym w stosunku do konsumentów funkcjonuje zapis o treści i skutku analogicznym, jak ten w klauzuli zakazanej, celowe jest uznanie, że treść zapisu stosowana wobec konsumentów innych aniżeli ci dotknięci zapisem już zakazanym, stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w postaci stosowania klauzul umownych wpisanych do rejestru klauzul uznanych za niedozwolone. Nie jest przy tym konieczne by treść badanego postanowienia wzorca umowy była literalnie identyczna jak treść postanowienia wpisanego do Rejestru. Wystarczy by kwestionowane i porównywane postanowienie mieściło się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, by mogło korzystać z jej rozszerzonej prawomocności.

Zatem, dla stwierdzenia stosowania praktyki polegającej na bezprawnym naruszeniu zbiorowych interesów konsumentów poprzez stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień umowy uznanych za niedozwolone, konieczne jest wykazanie, że stosowane przez danego przedsiębiorcę w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umownego są tożsame (mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru) z treścią wpisanego do rejestru postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolony na mocy stosownego orzeczenia SOKiK.

Ad pkt I sentencji decyzji:

Zakwestionowane przez organ antymonopolowy w niniejszym postępowaniu zapisy, zawarte były we wzorcu umownym, stosowanym w obrocie z konsumentami przez Prometeusza, tj. w „Umowie” - wzorcu umownym używanym w obrocie z konsumentami w zakresie świadczenia usług związanych z dokonywaniem przeglądów i konserwacją domofonów.

a) Prezes UOKiK oceniał postanowienie § 6 Umowy, o treści ***„Operator zastrzega sobie prawo do zmiany wysokości opłaty spowodowanej wysokością inflacji i drożejącymi częściami, o czym powiadomi zamawiającego pisemnie”***.

Jednocześnie w Rejestrze znajdują się następujące wpisy: pod numerem 2774 (Sygn. akt XVII AmC 161/10, wyrok SOKiK z dnia 11 maja 2010r.) o treści: „Przedszkole zastrzega sobie możliwość zmiany wysokości opłaty stałej w trakcie trwania umowy, w przypadku zmiany stosunków gospodarczych (m. in. inflacja, znaczny wzrost kosztów opłat). O zmianie tej rodzice będą powiadomieni najpóźniej w terminie 1 miesiąca przed wprowadzeniem zmiany” **lub** pod numerem 681 (Sygn. akt XVII AmC 3/04, wyrok SOKiK z dnia 23 lutego 2005) o treści: „PTK zastrzega sobie prawo zmiany wysokości opłaty miesięcznej za korzystanie z sieci telewizji kablowej” **lub** pod numerem 1082 (Sygn. akt XVII AmC 90/05, wyrok SOKiK z dnia 9 czerwca 2006r.) o treści: „Operator ma prawo

do zmiany wysokości opłat abonamentowych, informując o tym pisemnie minimum na miesiąc przed datą jej wprowadzenia”).

Zarówno w przypadku klauzul wpisanych do Rejestru, jak i w przypadku zapisu wzorca umownego, stosowanego przez Przedsiębiorcę, postanowienia te wywołują identyczne, tożsame dla konsumenta skutki. Wymienione klauzule zostały uznane przez SOKiK za niedozwolone, z uwagi na to, że są one niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385³ pkt 20 k.c., tj. postanowienia te przewidują uprawnienie kontrahenta konsumenta do podwyższania ceny po zawarciu umowy, bez przyznania konsumentowi **prawa odstąpienia od umowy**. Usługobiorca w takiej sytuacji nie może ze skutkiem natychmiastowym zrezygnować ze świadczonych usług. Identyczna sytuacja występuje na gruncie przedmiotowego postanowienia, stosowanego przez Przedsiębiorcę. W jego treści uprawnieniu Przedsiębiorcy do zmiany odpłatności za świadczone usługi nie odpowiada uprawnienie konsumenta do odstąpienia od umowy. Co prawda informacja o zmianie ceny usług ma być konsumentowi przekazywana, ale ewentualne wypowiedzenie umowy przez konsumenta może nastąpić wyłącznie na zasadach ogólnych, wynikających z Umowy, t.j. z 1-miesięcznym okresem wypowiedzenia.

b) Prezes UOKiK oceniał postanowienie § 7 Umowy, o treści: **„Zaległość w opłacie jednej raty według § 5 spowoduje odłączenie zamawiającego od sieci ponowne podłączenie możliwe będzie po dokonaniu wpłaty 50 zł przez zamawiającego i uregulowania zadłużenia oraz powiadomieniu operatora o wpłatach”**

Jednocześnie w Rejestrze znajdują się następujące wpisy: pod numerem 1084 (Sygn. akt XVII AmC 90/05, wyrok z dnia 9 czerwca 2006) o treści: „W przypadku odłączenia sygnału z lokalu z winy abonenta jego ponowne podłączenie nastąpi po uregulowaniu zaległości i wniesieniu opłaty za ponowna aktywację (ponowna aktywacja – wznowienie dostarczania sygnału telewizji kablowej w istniejącym przyłączy, podlegające opłacie zgodnie z cennikiem operatora)” lub pod numerem 1166 (Sygn. akt XVII AmC 1/07, wyrok z dnia 12 marca 2007) o treści: „Ponowne podłączenie Abonenta nastąpi wyłącznie po uregulowaniu zaległości wraz z dodatkową opłatą za ponowne włączenie określoną w cenniku”.

Zarówno w przypadku klauzul wpisanych do Rejestru, jak i w przypadku zapisu wzorca umownego, stosowanego przez Przedsiębiorcę, postanowienia te wywołują identyczne, tożsame dla konsumenta skutki. Wymieniona klauzula została uznana przez SOKiK (w/w wyrok XVII AmC 90/05) za niedozwoloną, z uwagi na to, że już zaległość w uiszczeniu jednej opłaty abonamentowej powodowała odłączenie abonenta, a ponowne otrzymywanie sygnału telewizji kablowej (podłączenie) wymagało uiszczenia zaległości i wniesienia opłaty za ponowne przyłączenie. We wskazanym wyroku SOKiK uznał, że postanowienie uznane za klauzulę umożliwiać może odłączenie sygnału (konsekwencją jest opłata za ponowne przyłączenie) w sytuacji, gdy opłata abonamentowa została wprawdzie uiszczona, ale bez zachowania właściwego terminu. Na tej podstawie SOKiK wskazał, że usługodawca „przyznał sobie prawo do odłączania konsumentowi sygnału w przypadki zwłoki w płatności opłaty abonamentowej, a następnie uzależnił podłączenie sygnału od opłacenia jednorazowej opłaty za

ponowne podłączenie (...), co jest sprzeczne z dobrymi obyczajami. Ta sprzeczność wyraża się w naruszeniu zasady równości stron stosunku prawnego, rzetelnego traktowania kontrahenta umowy i ekwiwalentności świadczeń.

Wyżej przytoczone stanowisko SOKiK odnosi się również w pełni do analizowanego postanowienia Przedsiębiorcy, a to ze względu na tożsamość z klauzulą wpisaną do Rejestru pod numerem 1084. W przypadku obu postanowień mamy do czynienia z tym samym mechanizmem działania kontrahenta konsumenta i jego skutkiem. W każdym z tych przypadków brak uiszczenia w terminie opłaty o charakterze okresowym „karany” jest odłączeniem konsumenta od systemu (sieci TV kablowej lub instalacji domofonowej), a ponowne podłączenie wymaga, niezależnie od pokrycia zaległości, uiszczenia dodatkowej opłaty.

Należy zaznaczyć, że kontrola wzorców umownych, wykonywana przez Prezesa UOKiK ma charakter abstrakcyjny, tzn. ocenie podlega treść postanowienia wzorca, a nie praktyka jego stosowania. Nieistotne są tu również kwestie sposobu organizacji lub specyfiki działalności prowadzonej przez przedsiębiorcę, którego wzorzec podlega kontroli (wyrok SOKiK z 23.06.2003r., sygn. akt XVII AmC 34/01).

W związku z powyższym Prezes UOKiK orzekł jak w pkt I sentencji decyzji.

Ad pkt II sentencji decyzji:

Prezes UOKiK nałożył na Przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości 3664 zł. W myśl art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą będąc opodatkowanym w formie karty podatkowej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 listopada 1998r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. Nr 144 poz. 930 ze zm.). Zastosowanie takiej formy opodatkowania zwalnia danego przedsiębiorcę m.in. od obowiązku prowadzenia ksiąg, składania zeznań podatkowych, co skutkuje brakiem możliwości miarodajnego ustalenia wielkości faktycznie osiągniętego przychodu. Zgodnie z ust. 4 w/w przepisu, w przypadku gdy przedsiębiorca nie osiągnął przychodu (nie jest możliwe jego ustalenie) w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, Prezes UOKiK może ustalić **karę pieniężną w wysokości do dwustukrotności przeciętnego wynagrodzenia**. „Przeciętne wynagrodzenie” jest pojęciem zdefiniowanym w art. 4 pkt.16 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, rozumie się przez to przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw za ostatni miesiąc kwartału poprzedzającego dzień wydania decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, ogłaszane przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie odrębnych przepisów. Zgodnie z Obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego

z dnia 18 kwietnia 2012r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w sektorze przedsiębiorstw, w marcu 2012r. wynosiło 3664,16 zł (źródło: www.stat.gov.pl).

Kara pieniężna nakładana przez Prezesa UOKiK pełni funkcję represyjną, prewencyjną oraz edukacyjną. Funkcja represyjna ma stanowić dolegliwość dla przedsiębiorcy łamiącego prawo oraz ma na celu przymuszenie go do powstrzymania się od podobnych działań. Funkcja prewencyjna oraz edukacyjna mają na celu powstrzymanie przedsiębiorcy stosującego praktykę oraz innych przedsiębiorców przed stosowaniem w przyszłości tego typu praktyk w obrocie z konsumentami. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie zawiera zamkniętego katalogu przesłanek, od których uzależniona jest wysokość kar nakładanych na przedsiębiorców.

Maksymalna wysokość kary pieniężnej, jaka mogłaby być nałożona na Przedsiębiorcę wynosi 732.832 zł. W przedmiotowej sprawie negatywnie ocenione działanie Przedsiębiorcy polegało na stosowaniu praktyk opierających się na stosowaniu wzorca Umowy, który zawierał w swojej treści zapisy sprzeczne z obowiązującymi regulacjami prawnymi, w postaci postanowień tożsamych z wpisanymi już do Rejestru. Konsument podejmując decyzję o zawarciu umowy w oparciu o narzucony mu przez Przedsiębiorcę wzorzec zawierający bezprawny zapis nie ma możliwości rzeczywistego wpływu na istnienie i treść zawartych w nim postanowień. Strona zawierająca umowę według narzuconego wzorca jest nim związana z chwilą zawarcia umowy. Na Przedsiębiorcy prowadzącym działalność gospodarczą, jako na profesjonalście ciąży obowiązek działania zgodnie z obowiązującymi normami prawa.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie zawiera zamkniętego katalogu przesłanek, od których uzależniana jest wysokość nakładanych na przedsiębiorców kar. Jednakże art. 111 tej ustawy stanowi, że przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych o których mowa w art. 106-108, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie jej przepisów. Jest rzeczą oczywistą, iż na wysokość kary musi mieć także wpływ stopień zagrożenia lub naruszenia interesu publicznoprawnego stosowanymi praktykami ograniczającymi konkurencję. Ponadto w orzecznictwie wskazuje się, że w przypadku kar za stosowanie praktyk ograniczających konkurencję przesłankami, które należy brać pod uwagę są: potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy, skutki praktyki dla konkurencji lub kontrahentów, dopuszczalny poziom kary wynikający z przepisów ustawy oraz cele, jakie kara ma osiągnąć (Wyrok Sadu Najwyższego z dnia 27.06.2000 r., I CKN 793/98).

Przedsiębiorca działając na rynku ma obowiązek znać podstawowe regulacje prawne dotyczące ochrony konsumentów w Polsce. Przedsiębiorca nie dochowując staranności w prowadzonej działalności gospodarczej stosował wzorzec zawierający w swojej treści bezprawne zapisy. Zarzucana praktyka polega na stosowaniu niedozwolonych postanowień umownych, tożsamych co do treści, celu i skutku z postanowieniami wpisanymi do rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK. Przedsiębiorca stosował w obrocie gospodarczym wzorzec

zawierający postanowienia skutkujące lub mogące skutkować pogorszeniem warunków ekonomicznych i prawnych konsumentów, poprzez: brak przyznania konsumentowi prawa odstąpienia od umowy w przypadku zmiany opłaty za świadczone usługi (punkt I.1 sentencji decyzji), przyznanie sobie przez Przedsiębiorcę prawa do odłączenia konsumenta od instalacji domofonowej w przypadku zwłoki w uiszczeniu opłaty, a następnie uzależnienie podłączenie sygnału od opłacenia jednorazowej opłaty za ponowne podłączenie (punkt I.2 sentencji decyzji). Praktyka określona w pkt I. decyzji mogła mieć bezpośrednie, negatywne skutki dla konsumentów w postaci konieczności uiszczania na rzecz Przedsiębiorcy stosunkowo niedużych, ale co do zasady nienależnych świadczeń. Jednocześnie Prezes UOKiK dokonując wymiaru kary pieniężnej wziął pod uwagę stosunkowo mały wymiar gospodarczy (potencjał) działalności Przedsiębiorcy. Okolicznością potwierdzającą ten fakt jest jego forma opodatkowania, czyli karta podatkowa. Powoływana przez Przedsiębiorcę okoliczność zaprzestania stosowania dwóch przedmiotowych postanowień, niezależnie od braku ostatecznego udowodnienia jej zajścia, nie miałyby wpływu na wymiar kary pieniężnej z uwagi na to, że odnośna inicjatywa Przedsiębiorcy miała miejsce dopiero w końcowej fazie postępowania.

Prezes UOKiK nie znalazł w sprawie okoliczności łagodzących lub dodatkowo obciążających Przedsiębiorcę.

Ostatecznie więc nałożona kara pieniężna w wysokości 3664 zł równa jest **jednemu**, przeciętnemu, miesięcznemu wynagrodzeniu, stanowiąc 0,5% maksymalnej wysokości kary, jaka mogłaby być nałożona w niniejszej sprawie.

Mając powyższe na uwadze należało orzec, jak w punkcie II sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy antymonopolowej karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na rachunek Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Od niniejszej decyzji, na podstawie art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c., przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Lublinie, w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia decyzji.

Otrzymuje:

Ul. _____
_____ Białystok